

Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

DANSK
HISTORISK

Temaer (<https://www.historie-online.dk/temaer-9>)

(/)

HistorieLab (<https://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<https://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<https://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

🏠 (/) > Kirke og religion (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>) > Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> På sporet af apostlene

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/religionskritikken-danmark>)

På sporet af apostlene

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 455

Del artikel: **f**

([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene)

[u=https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene)

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene)

[5-5/kirke-og-religion/paa-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene)

[sporet-af-apostlene\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene) **t**

([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=.)

[status=.](https://twitter.com/home?status=.) Aktiviteten kan ses

på [https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene)

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene)

[5-5/kirke-og-religion/paa-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene)

[sporet-af-apostlene\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene)

[mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene)

[online.dk/boger/anmeldelser-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/paa-sporet-af-apostlene)

sporet-af-apostlene&title=)

Erik Bjerager

På sporet af Apostlene. En rejse ind i hjertet af den tidligste kristendom.

Kristeligt Dagblads Forlag. 248 sider illustreret. 274,95 kr.

Af Per Ole Schovsbo

Da Erik Bjerager gik på pension som chefredaktør og direktør på Kristeligt dagblad kunne han samle og redigere sine dagbladsartikler og rejseoplevelser til en bog, der søger svaret på spørgsmålet: Hvad er apostlenes betydning og virkningshistorie frem til i dag?

Vi føres tilbage i den tidlige fase af oldkirken, der kaldes den apostolske tid (år 30-70), hvor apostlene efter pinsåbenbaringen tager ud for at missionere og grundlægge menigheder i de romerske provinser omkring Middelhavet, Lilleasien, Nordafrika og områder i Indien. De skulle med andre ord overføre et jødisk-aramæisk budskab til europæiske sprog og kulturer (latin i vest og græsk i øst) samtidigt med, at de ventede på Jesu snarlige genkomst. Det var ikke ufarligt, og deres trosbekendelse, som man bruger den dag i dag, bragte dem ofte i store vanskeligheder, fordi den ikke tog den romerske kejserkult i ed. Stort set alle apostlene og mange andre tidlige kristne blev forfulgt og henrettet, indtil den romerske kejser Konstantin den Store gjorde Kristendommen tilladt i år 311. Teksterne i Nye Testamente blev samlet og kanoniseret et par generationer senere, og kirken tog form.

Apostlene var 12 af Jesu disciple, der troede på Jesu opstandelse og derfor var kristne – altså bortset fra Judas, der efter sit forræderi mod Jesus blev erstattet af Matthias. Bjerager tager i øvrigt også Maria Magdalene med i sin bog. Hun kaldtes "apostlenes apostel", fordi hun som den første kunne berette om den tomme grav påskemorgen og derfor Jesu opstandelse fra de døde. Vi kender apostlene fra evangelierne, der er skrevet af de fire evangelister Matthæus, Marcus, Lucas og Johannes, hvortil kommer teltmageren Paulus, der med sine mange breve til de forskellige menigheder yder en formidabel indsats som missionerende apostel, selvom han først kom til efter Jesu død. Man kan næsten tale om, at Paulus grundlagde den europæiske kristendom.

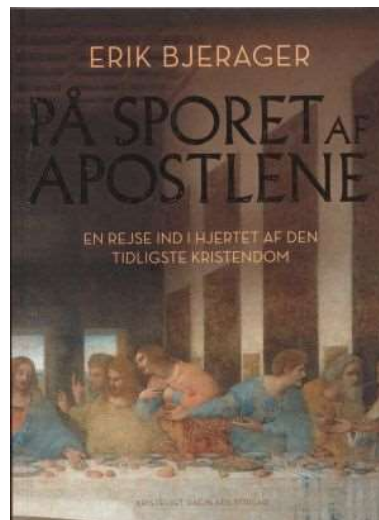
Problemet er imidlertid, at det er meget begrænset, hvad vi rent historisk ved om apostlene og evangelisterne, men til gengæld fylder de ganske meget i Nye Testamente, de apokryfe tekster, de middelalderlige helgenbiografier og legender. Bjerager påpeger, at det i denne forbindelse er vigtigere at kende apostlenes betydning for menighederne end deres faktuelle historie, og derfor tager han læseren med på en rejse til de forskellige steder, hvor de endnu huskes og tilbedes, samtidigt med at han bringer deres ofte meget usikre historiske data.

Vi følger kun Bjeragers fortælling om de første fem apostle, for at give en prøve på den meget spændende beretning og begynder med Maria Magdalene. Hun levede i følge traditionen de sidste år af sit liv i en klippegrotte i Saint-Baume-bjerget i Provence, fordi hun var fordrevet fra Jerusalem efter Jesu korsfæstelse og død. Dominikanermunkene fra et nærliggende kloster holder opsyn med grotten, hvor der afholdes gudstjenester et par gange om dagen for årligt 300.000 mennesker. Pave Gregor 1. forklarede i år 590 at Maria Magdalene, som åbnede graven, også var søsteren til Lazarus og Martha, den angrende synderinde og hende som Jesus helbredte for syv dæmoner. De mange forskellige roller har siden fået betydning for tilbedelsen, hvortil kommer spekulationer om kvindernes status i den apostolske tid i anledning af fundet og fremlæggelsen af det apokryfe Mariaevangelium.

Apostlen Peter, førstemand for disciplene og senere for apostlene, blev romerkirkens første pave og fik nøglerne til Himmeriget som Kristi stedfortræder. Han led efter overleveringen martyrdøden i Rom år 64-67 og ligger begravet i krypten under Peterskirken. Peter (hvis oprindelige navn var Simon) var fisker i Galilæa ligesom sin bror Andreas. Han blev jødernes apostel i Jerusalem og rejste siden til Antiokia i Tyrkiet, mens hans død i Rom omtales hos de tidlige kirkefædre. Der findes et apokryft Petersevangelium ud over Peters Breve i Nye Testamente, der formentlig er kirkefædrenes værk, og derfor kaldes de katolske breve.

Apostlen Paulus bragte kristendommen ud til den ikke-jødiske verden. Hans 13 breve i Nye Testamente med budskab om frihed og lighed har bidraget til udviklingen af demokratiene i den kristne verden, skriver Bjerager. Paulus blev martyrdødt i Rom ligesom Peter og ligger begravet under den nuværende Pauluskirke i Rom, der oprindeligt lå udenfor bymuren. Paulus var rettroende jøde, farisæer og romersk statsborger men blev efter Kristi åbenbaring ved Damaskus døbt og udviklede sig til den mest ihærdige apostel og missionær for ikke-jøder i troen på den opstandne Kristus, skriver Bjerager. Af Pauli breve i Nye Testamente anses brevet til romerne for det betydeligste. Her grundlægges den kristne teologi, som ikke mindst Martin Luther var inspireret af: frelsen ved troen alene.

Apostlen Andreas, der var Peters bror, står bag udbredelsen af kristendommen i det østlige Europa, hvor op mod 300 millioner tilhører den ortodokse kirke, skriver Bjerager. Han led martyrdøden i Patras i Grækenland, hvor landets største kirke er bygget. Andreas skulle også have grundlagt kirken i Byzans, vore dages Istanbul, i Tyrkiet. Den store basilika der blev opført i Byzans, blev siden revet ned og erstattet af den nuværende moske. År 1054 opstod der en splittelse mellem den byzantinske og den romersk-katolske kirke på grund af bl.a. Helligåndens stilling i treenigheden, pavens rolle og kirkelige skikke. Den byzantinske eller ortodokse kirke er organiseret som en række selvstændige kirker med hver deres patriarker. Patriarken i Istanbul anses dog for at være Andreas' efterfølger og derfor mere end de øvrige. Legenden fortæller, at Andreas'

skeletrester på et tidspunkt skulle bringes i sikkerhed og derfor kom til Skotland. Her blev Andreas national helgen, og der blev opført en katedral over hans nye grav, der nu er ruin. Han huskes endnu i landet og hans X-formede kors, som han blev henrettet på, pryder den dag i dag det skotske flag.

Apostlen Johannes blev i følge den kirkelige tradition forvist af kejser Domitian til den græske ø Padmos, hvor han skrev Johannes Åbenbaring, som er Nye Testaments sidste og mærkeligste bog. Derfor er Padmos et vigtigt valfartsted for især de ortodokse kristne, skriver Bjerager. Det er ikke sikkert, at apostlen og evangelisten Johannes er den samme, som skrev Johannes Brevene og Johannes Åbenbaring – men på Padmos er man ikke i tvivl. Det er den samme Johannes hele vejen igennem. Efter overleveringen var han også den eneste af de 12 apostle, der døde en naturlig død. Han blev begravet i Efesos i Tyrkiet, hvor der fortsat er rester af den katedral der blev rejst over hans grav. I vore dage er kristendommen næsten udryddet i Tyrkiet og Efesos er kun et arkæologisk museum, skriver Bjerager.

Bjeragers fortællinger om apostlene fortsætter med Johanne den Ældre, der tilbedes i Compostellea og misbruges af det spanske militær, Filip og Jacob den Yngre og alle de andre apostle, der fortsat har stor betydning både for de lokale menigheder og for dem, der kommer for at tilbede deres sande eller falske skeletrester, åbenbaringerne og de religiøse fortællinger. Det er en mesterlig bog, som selv en gammel teologisk interesseret lutheraner er blevet optaget af. Hvad der sker med arven efter apostlene og det budskab, som de ofrede deres liv for at få udbredt, henstår i det uvisse, selvom det fortsat udgør den kristne verdens fundament og identitet ikke mindst i vore dage, hvor andre trænger sig på og ufreden breder sig.

[Historie-online.dk, den 20. november 2024]

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/religionskritikken-danmark>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

► **ØM KLOSTER**

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/oem-kloster>)

► **HANS TAUSEN MELLEM LUTHER OG ZWINGLI**

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/hans-tausen-mellem-luther-og-zwingli>)

► **MEMENTO MORI**

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/memento-mori>)

En blodig december i 1944

Erik Ingemann Sørensen fortæller videre om tiden op til Danmarks befrielse 1945

(<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/80-aret-for-danmarks-befrielse/en-blodig-desember-i-1944>)

Søfartshistorien i Aabenraa

Stor donation sikrer Museum Sønderjyllands arbejde med søfartshistorien

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/soefartshistorien-i-aabenraa>) (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/soefartshistorien-i-aabenraa>)

Museumsnumre 105 - Telefon